

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометеорологічний центр

Агromетеорологічний бюлетень

по території України

за другу декаду жовтня 2022 р.

№ 29

Видається з 1921 року

Київ 2022

**Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор**

**М.І.Кульбіда
Т.І.Адаменко**

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2022 р.

**01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 234-85-39**

Метеорологічні умови другої декади жовтня 2022 р.

У другій декаді жовтня погоду в Україні визначав потужний північно-західний антициклон внаслідок впливу якого на переважній частині території країни було сонячно, у багатьох областях майже або зовсім сухо, лише у Харківській, східних районах Полтавської, Кіровоградської, Дніпропетровської областей, окремих районах Сумської області із переміщенням атмосферних фронтів відмічалися суттєві опади.

Температурний режим у західній частині був дещо вищим за норму, на решті території – близьким або дещо нижчим від неї. В останні дні декади внаслідок впливу холодного фронту північного циклону пройшли окремі невеликі дощі, посилювався північно-західний вітер та суттєво знизилася температура. Майже на всій території країни спостерігалось зниження нічної температури повітря та поверхні ґрунту до від'ємних значень та суттєве підвищення денної температури повітря.

Тривалість сонячного сяйва. Сонячного сяйва за декаду до поверхні землі надійшло від 47 до 91 години, що на 17-38 годин більше середніх багаторічних значень.

Температура. Середня обласна температура повітря за декаду на переважній частині території країни виявилася близькою або на 1,1-1,3°C нижчою від норми, у Волинській, Рівненській, Житомирській, Тернопільській, Івано-Франківській та Львівській областях - на 1,1-1,6 °C вищою за норму і становила плюс 7,1-10,7 °C.

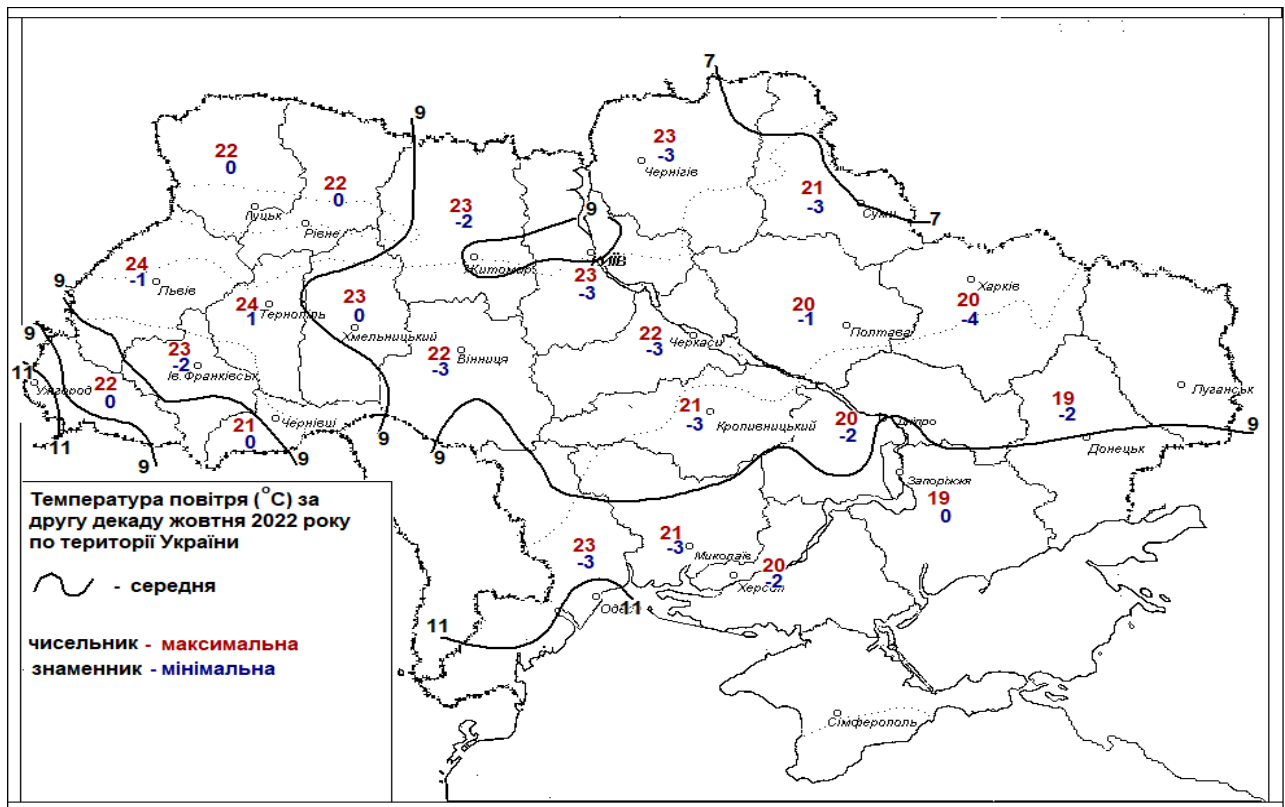
Максимальна температура повітря підвищувалася до плюс 19-24 °C.

У найхолодніші ночі мінімальна температура повітря знижувалася до 0 °C – мінус 4 °C, у Тернопільській області - до плюс 1-3 °C (рис.1).

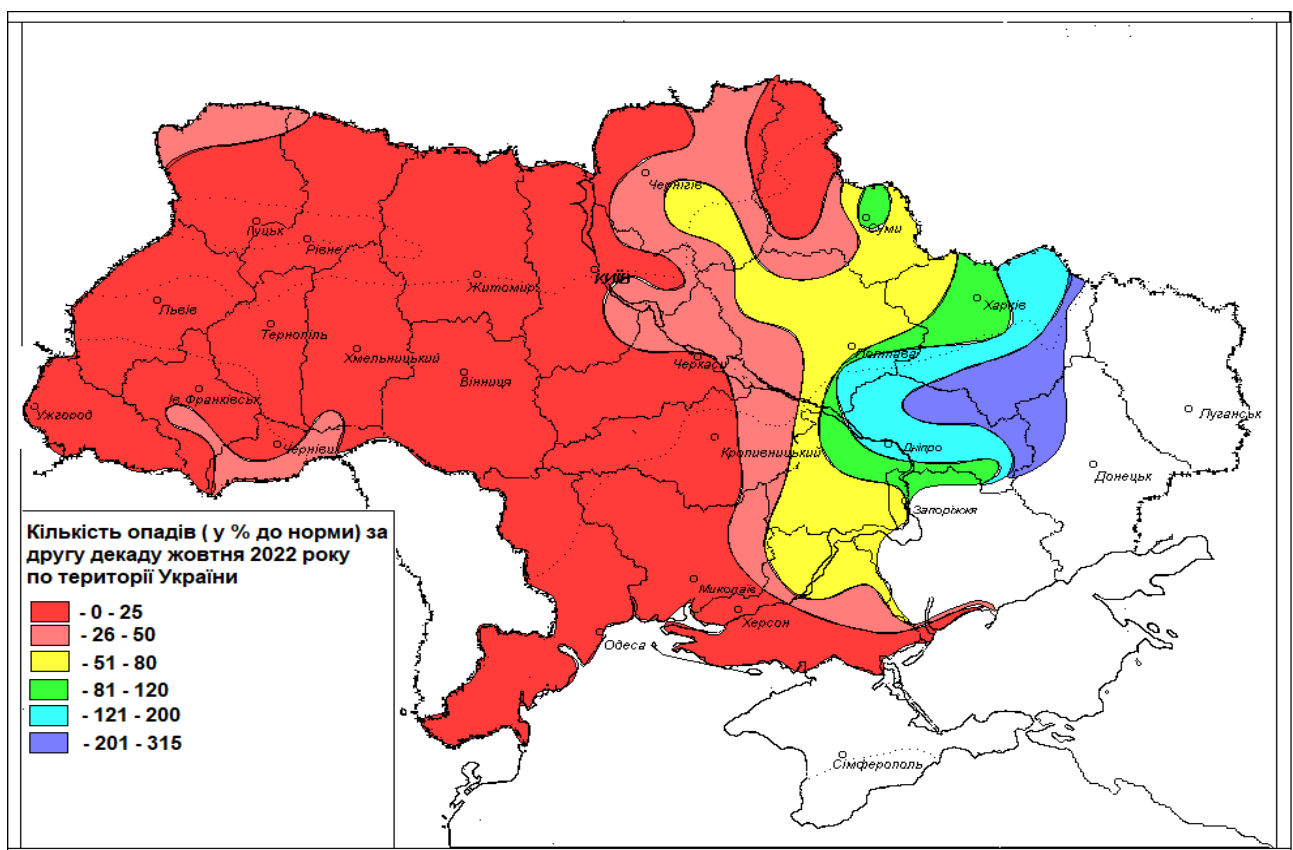
Поверхня ґрунту у найхолодніші ночі охолоджувалася до 0 °C – мінус 5 °C, місцями у Київській та Кіровоградській областях – до мінус 6-7°C, у найтепліші дні вона нагрівалася від плюс 26 °C на північному сході до плюс 41 °C на крайньому півдні.

Упродовж 4-8 днів, на Закарпатті - 2 днів, у повітрі, на ґрунті та висоті 2 см відмічалися заморозки інтенсивністю від 1 до 7 °C .

Опади різної інтенсивності відмічалися упродовж 1-2 днів. На переважній частині території країни їх кількість за декаду була незначною і склала від 5 до 25 % норми, у Чернігівській, Сумській та Запорізькій областях – 29-31% норми (1-4 мм). У більшості районів Одеської, Херсонської, Миколаївської, окремих районах Кіровоградської, Черкаської, Вінницької та Рівненської областей опадів не було зовсім.

У Полтавській, Дніпропетровській областях декадна кількість опадів становила 71-115% норми (10-15 мм), у Харківській – 150% норми, або 21 мм (рис.2).

Добовий максимум опадів в окремих районах Харківської, Дніпропетровської та Донецької областей досягав 18-28 мм (1,5 - 2,1 декадні норми).

Середня по області декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила плюс 7-11 °С, у південних та Закарпатській областях – плюс 12-13 °С.

Відносна вологість повітря в середньому за декаду становила від 65 до 84 %. Упродовж 1-2 днів місцями у центральних, більшості південних, Київській та Чернівецькій областях у денні години відмічалось її зниження до 30 % і нижче.

Вітер. Упродовж 1-2 днів місцями Закарпатській, Тернопільській, Чернівецькій, Хмельницькій, Кіровоградській, Одеській та Херсонській областях відмічалось посилення швидкості вітру до 15-17 м/с.

Агрометеорологічні умови, зволоження ґрунту, ріст та розвиток сільськогосподарських культур

За оперативними даними стійкий перехід середніх добових температур повітря через +10 °С у бік зниження у багатьох районах північних, західних та місцями центральних областей відбувся у період 3-13 жовтня, що на 6-10 днів пізніше середніх багаторічних дат переходу, на решті території стійкого переходу ще не було.

Упродовж декади агрометеорологічні умови для проведення польових робіт значно покращилися, проте не були ідеальними для якісного збирання врожаю, цьому у більшості областей в ранкові години заважали рясні роси, що підтримували надмірну вологість поверхні ґрунту.

Упродовж декади, з припиненням суттєвих опадів та встановленням сонячної погоди відбувалося швидке підсихання верхнього (0-10 см) шару ґрунту - на багатьох площах від надмірно до добре зволоженого. Станом на 20 жовтня, за результатами визначення фактичних запасів продуктивної вологи на засіяних озимими культурами площах, вони були достатніми та оптимальними, за винятком більшості районів південних областей, де переважало незадовільне зволоження ґрунту. За аналізом багаторічних спостережень завдяки надмірній кількості опадів у вересні (у багатьох областях 150-230 % норми), вологозапаси на більшості площ залишалися одними із найвищих за останні роки і у 1,3-2 рази перевищували середні багаторічні значення.

Внаслідок особливості погодних умов вересня (надмірна кількість опадів та велика кількість днів з дощами, які спричинили перезволоження верхніх шарів ґрунту) сівба озимих зернових культур під урожай 2023 р. на більшості площ відбувається у найбільш пізні строки за останнє десятиріччя, затримка складає 2-4 тижні. Значно відстають від попередніх років і темпи збирання соняшнику, кукурудзи та сої що погіршує якість та може призвести до зменшення урожайності.

У південних областях (Одеська, Херсонська, Запорізька) агрометеорологічні умови декади для початкового росту та розвитку озимих культур були малосприятливими через відсутність ефективних опадів та нічні заморозки. Запаси продуктивної вологи в орному шарі ґрунту на більшій частині території цих областей поступово втрачалися. На деяких площах під озимою пшеницею було майже сухо.

Теплозабезпечення. Станом на 20 жовтня суми ефективних температур повітря вище +5 °С, що накопичилися з початку вересня, були близькими або на 20-70 °С меншими середніх багаторічних показників і в розрізі агрокліматичних зон України відповідали таким показникам:

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур	
	Вище +5 °С	
	Середня багаторічна (за період 1991-2020 рр.)	2022 р.
Степ	395-530	375-530
Лісостеп	340-410	275-390
Полісся	340-360	270-335

**Для нормального розвитку озимих культур необхідна сума температур 200-300 °С від сходів до припинення вегетації.*

Сума ефективних температур повітря вище +5 °С, що накопичилася з **1-го по 20 жовтня** була в основному близькою або на 15-20 °С більшою за неї і в розрізі агрокліматичних зон України відповідала таким показникам (табл.2):

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур	
	вище +5 °С	
	Середня багаторічна (за період 1991-2020 рр.)	2022 р.
Степ	100-150	110-155
Лісостеп	80-105	80-125
Полісся	80-100	85-115

* Сума ефективних температур, яка необхідна від сходів до початку кушіння, становить 67 °С.

Станом на 20 жовтня **запаси продуктивної вологи у 0-20 см шарі ґрунту під озимими культурами**, на більшості площ країни оцінювалися як достатні та оптимальні (21-44 мм продуктивної вологи). На окремих площах Закарпатської, Чернігівської та Сумської областей відмічалось перезволоження орного шару ґрунту.

Недостатнє (11-20 мм продуктивної вологи) зволоження ґрунту відмічалось у Миколаївській, на більшості площ Херсонської, окремих площах Вінницької та Одеської областей. Незадовільним зволоження 0-20 см шару ґрунту (менше 10 мм продуктивної вологи) залишалось у більшості районів Одеської та південних районах Херсонської областей. В **окремих районах Одеської області орний шар ґрунту був сухий зовсім** (рис.3).

Озимі культури в залежності від строків сівби знаходилися у фазах проростання зерна, утворення сходів, 3-го листка, вузлових коренів і лише місцями початку кушіння. На багатьох площах ще тривала сівба озимини. Стан рослин, що зійшли переважно добрий та задовільний.

На окремих площах північних областей відмічалось пожовтіння рослин через перезволоження ґрунту.

В **озимого ріпаку** тривало утворення листової розетки та подекуди ріст стебла.

Завершувалось збирання урожаю **соняшнику, цукрового буряку та сої**, розпочалося збирання **кукурудзи**.

У багаторічних трав (конюшина, люцерна) відмічалось відростання отави після укосів, ріст стебла та стравлювання. Стан рослин добрий та задовільний.

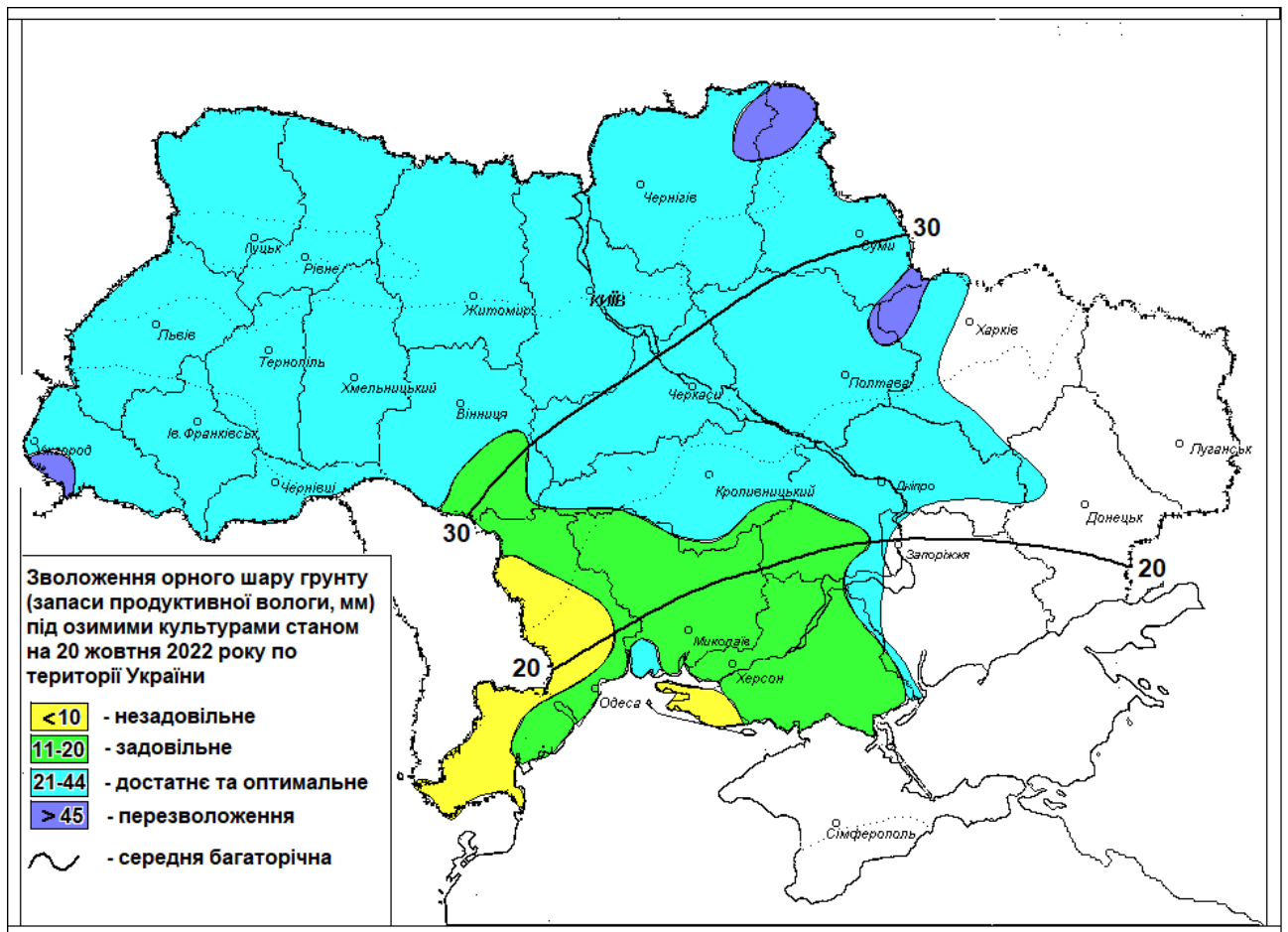

Рис.3 Зволоження орного шару ґрунту (запаси продуктивної вологи, мм) під озимими культурами станом на 20 жовтня 2022 року по території України

Сади. Відмічалось осіннє забарвлення листя у всіх плодових культур, тривав листопад.

Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь
пo тeритopії Укрaїни

№ 29

2022 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр, 2022 р.

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено, при використанні необхідно робити відповідні посилання.

Підписано до друку 24.10.2020 р. Формат 60x84/16. Папір ОФС
Ум.друк.арк.0,50 Обл.вид.арк.0,51. Тираж 3 Зам.

Відділ оперативної поліграфії
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-в